

zeeuwind

Energiearmoede

Als er niets meer
te bezuinigen valt

PVT-panelen

Benutten zonlicht
én warme lucht

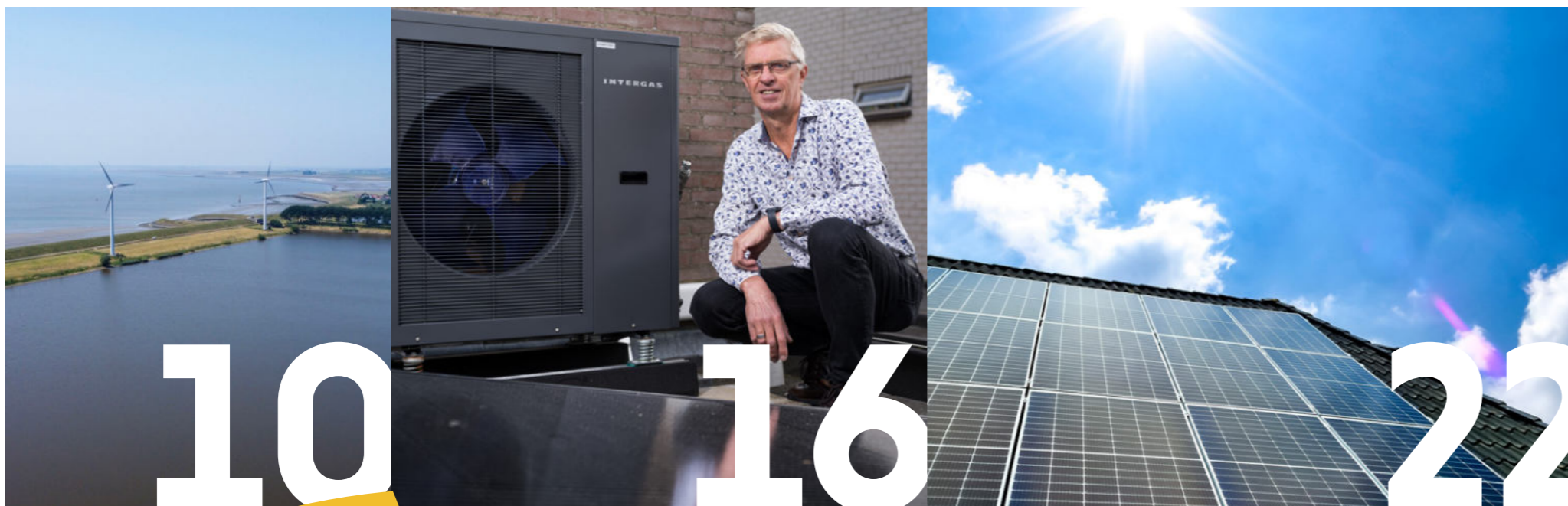
Windpark Ze-Bra

Vorbereidingen
kunnen van start

*Hoe verduurzaam
je maatschappelijk
vastgoed en
bespaar je energie
in een kerk?*

Inhoud

_Voorwoord

Heeft u dat nou ook bij een mierennest? Je ziet heel veel beweging, maar je hebt geen idee waar het toe leidt. En hoe ervaart dat ene individuele miertje dat? Overziet die het grote geheel? Ik verwacht het eigenlijk niet. Maar het verwonderlijke is dat er toch een heel mierennest verrijst zonder dat ook maar iemand regie lijkt te voeren.

Ik zal u heel eerlijk bekennen dat ik soms bang ben dat ook Zeeuwind zo'n miertje is. Wij zijn heel actief met het van de grond krijgen van wind- en zonprojecten. We zetten ons in voor verduurzaming in de bebouwde omgeving en werken aan warmtenetten. We ontwikkelen beleid op het gebied van stroomcontracten en het verstandig omgaan met ons elektriciteitsnet. Maar als je tot je laat doordringen hoe groot de impact is van de luchtvaart, scheepvaart en industrie op het totale klimaat- en energievraagstuk, dan word je soms bevangen door een gevoel van nutteloosheid.

Dan helpt het om weer even te kijken naar het mierennest. Zonder de individuele prestatie van elk miertje afzonderlijk komt er echt niets tot stand. En dat is volgens mij de betekenis van Zeeuwind. Wij kunnen elkaar aanmoedigen en aanzetten tot duurzaam gedrag en het nemen van maatregelen binnen onze eigen invloedssfeer. Met onze vereniging Zeeuwind kunnen we gezamenlijk weer net iets meer betekenen. Al die individuele inspanningen leiden uiteindelijk toch tot een verantwoord energiesysteem. Zo helpen voorbeelden uit de natuur mij om erop te vertrouwen dat uit alle kleine inspanningen uiteindelijk toch iets nieuws en groots zal ontstaan!

_Teus Baars
Directeur/bestuurder Zeeuwind

'Uit alle kleine inspanningen ontstaat uiteindelijk toch iets nieuws en groots'

_3

_4 Column
Barbara Oomen

_5 Maak kennis met
onze partners

_6 Energiearmoede:
als er niets meer te
bezuinigen valt

_8 Zó verduurzaam je
maatschappelijk
vastgoed

_10 Groen licht voor
Windpark Ze-Bra

_12 Vacatures: kom jij ons
team versterken?

_14 Meer inzicht door
pilot Slim Laden

_16 Zo duurzaam zijn
onze leden

_18 Energiecoöperatie
4411 van start!

_20 Burgerparticipatie:
hoe krijg je mensen
méé?

_22 De techniek
achter...
PVT-panelen

_24 Zeeuwind-lid
Chris Jan Kempe

_25 Kort nieuws

zeeuwind

Barbara Oomen: 'De energietransitie heeft hoofd, handen én hart nodig'

De energietransitie wordt vaak gezien als een technisch vraagstuk, waar termen als CO₂-reductie, verduurzamen en hernieuwbare energie de boventoon voeren. Maar om die transitie ook echt te laten plaatsvinden en iedereen ervan te doordringen dat die nodig is – daar komen heel andere uitdagingen bij kijken.

Bij de transitie naar een duurzame samenleving, gaat het ook over vragen zoals: wat zijn de rechten van toekomstige generaties en wat is onze stip op de horizon, over honderd jaar? Maar ook haast filosofisch: Wat heeft ons gedreven om de aarde op deze manier 'op te stoken'? De technische oplossingen van de energietransitie liggen binnen handbereik. Maar h^oe gaan we het doen en h^oe krijgen we de samenleving mee? Daar loopt het spaak.

Bij de HZ University of Applied Sciences staat dit onderwerp gelukkig hoog op de agenda, ook omdat het Zeeland-breed een belangrijk thema is. Daarom trekken we hierin samen op met andere partijen. We werken samen met grote industriële bedrijven als Yara en Dow – daar is immers veel winst te behalen. Maar ook met provincie en gemeenten. Zij staan namelijk aan de lat als het gaat om de uitvoering van de Regionale Energiestrategie. Ook werken we natuurlijk samen met maatschappelijke organisaties.

Barbara Oomen is voorzitter van de College van Bestuur van HZ University of Applied Sciences.

Een coöperatie als Zeeuwind is bij de sociale kant van de energietransitie een belangrijke partner. Zij zijn als geen ander in staat om de bewoners bij dit onderwerp te betrekken. Sterker nog, ze zijn ontstaan vanuit een groep burgers die zei: wij slaan de handen ineen en beginnen met het opwekken van duurzame energie. *Be the change you want to see*, om het in goed Nederlands te zeggen.

Wij proberen ook alle studenten bewust te maken van het belang van dit onderwerp. De zeventien *Sustainable Development Goals* zijn tegenwoordig op de HZ in alle vakken verweven, zelfs bij een studierichting als finance and control. Daarnaast hebben we samen met Scalda de Energy Campus opgezet, waar een sociaal innovatielab is ondergebracht. En bij social work staat een thema als energiearmoede in het curriculum. Hetzelfde geldt voor al het praktijkgericht onderzoek dat wij doen, en de samenwerkingen die we aangaan. Want we realiseren ons dat we het sámen moeten gaan doen. Samen met alle inwoners van Zeeland – ook met de meest kwetsbare. Burgerparticipatie is daarbij het toverwoord.

De energietransitie heeft ons hoofd, ons hart en onze handen nodig. Tot nu toe werd ons hart te weinig aangesproken. Bij mijzelf kwam de omslag toen ik een paar jaar geleden aan tafel zat bij Christiana Figueres. Zij kreeg in Middelburg een Four Freedoms Award voor haar fantastische rol bij de totstandkoming van het Klimaatakkoord van Parijs. Ze zei: "Alles wat je doet, helpt. En er zijn vier heel concrete dingen: zo min mogelijk vliegen, zo weinig mogelijk vlees eten, kiezen voor een groene bank en bewust stemmen tijdens verkiezingen." Dat ben ik toen gaan doen. Want jij en ik, wij kunnen het verschil maken!

Ruud van Helden

'Ik ben sparringpartner en stel kritische vragen'

In deze nieuwe rubriek maak je kennis met onze samenwerkingspartners en flexibele schil. Want Zeeuwind is een kleine club met grote ambities! Daarom werken we nauw samen met veel verschillende partijen en doen we regelmatig een beroep op zzp'ers of andere inhuurkrachten. In deze editie: Ruud van Helden.

Stel jezelf maar voor!

"Ik ben oprichter en mede-eigenaar van CFOlab uit Eindhoven. Dat zijn we in 2013 gestart. CFOlab werkt als parttime financieel directeur voor bedrijven die wel complexe financiële vraagstukken hebben, maar nog geen ruimte hebben voor een eigen, fulltime, Chief Financial Officer (CFO).. Daarvoor was ik werkzaam in de accountancy en gaf ik bedrijfseconomisch advies aan grotere mkb-bedrijven. Ook heb ik veel fusies en overnames mogen begeleiden. Ik ben 43 jaar, woon in Vught en heb samen met Marleen drie zonen: Sjors, Wout en Pim."

Waarmee help je Zeeuwind?

"We zijn nu druk met het jaarplan en de begroting voor 2024. Verder denk ik mee over de rapportages aan de Raad van Commissarissen. Ik ben daarnaast betrokken bij het inrichten van de samenwerking met belangrijke partners, zowel voor structurele versterking van de organisatie als voor meer tijdelijke projecten. Ik ben sparringpartner voor de directie, dat is een belangrijk deel van mijn rol. Ik werk ook aan de financiële doorrekeningen in de businesscases voor (nieuwe) wind- en zonneparken. Ik stel dan kritische vragen, kijk met een helikopterblik naar businesscases en met gezond boerenverstand naar contracten."

Hoe vaak ben je in Vlissingen te vinden?

"Ik ben vanaf begin dit jaar betrokken bij Zeeuwind, voor zo'n een halve dag per week. De komende tijd gaan we dit verhogen, naar gemiddeld anderhalve dag per week. Geregeld doe ik dat op het kantoor van Zeeuwind in Vlissingen, omdat we als gezin vaak in Zoutelande te vinden zijn. Dan reis ik alvast een dag eerder af naar Zeeland."

Wat brengt het jou?

"Het is fijn samenwerken met mensen als Teus, Rogier, Matthijs en Marjan. Bovendien speelt bij een coöperatie altijd de vraag: past dit bij onze leden? Dat geeft toch een bijzondere dynamiek, anders dan bij een commerciële onderneming. De vraagstukken spreken me erg aan en de ene keer ben ik sparringpartner, terwijl ik de andere keer concreet met een project bezig ben. Uiteraard ben ik zelf ook lid geworden van Zeeuwind. Ik heb onlangs mijn eerste inleg gedaan!"

'Ik kijk met een helikopterblik naar businesscases en met gezond boerenverstand naar contracten'

Energiearmoede: als er niets meer te bezuinigen valt...

In Nederland hebben ruim 600.000 huishoudens te maken met energiearmoede. Hun energierekening is zo hoog, dat ze niet voldoende inkomen hebben om deze te betalen. Om betaalproblemen te voorkomen moeten ze vaak extreme maatregelen nemen. Sommige mensen kiezen er dan voor om de verwarming uit te laten, dikke winterkleding aan te trekken in huis en minder vaak te douchen. Ook de energiecoaches van Energiek Zeeland komen zulke schrijnende gevallen tegen. Pieter Baaijens deelt zijn ervaring én de mogelijke oplossingen.

Bij een van de eerste huisbezoeken die Pieter aflegde als energiecoach, hield hij in de woonkamer zijn muts op – zo koud was het daar. “Ik kwam echt aangeslagen thuis”, blikt hij terug. “Maar wat wil je: het was een woning met overal enkel glas, rotte kozijnen en slecht sluitende deuren en ramen. Toen ik hun energierekening bekeek, zag ik dat verder besparen niet meer mogelijk is. Ze gebruikten slechts 500 kuub gas, dat is 700 kuub onder de norm. Die mensen leven al zo zuinig! Dan is het dus jouw taak als energiecoach om te kijken hoe je hun huis wat comfortabeler kunt maken. Daar is dan een hoop winst te behalen.”

Besparen door gedragsverandering

Pieter is zowel woningambassadeur als energiecoach. “Mijn drijfveer om dit te gaan doen is dat ik zelf in een rijksmonument woon. Bij het zoeken hoe

ik ons huis kon verduurzamen, heb ik enorm veel kennis opgedaan. Die kennis wil ik graag delen. Bovendien ben ik in mijn werkzame leven arts en bedrijfsarts geweest. Ik ben dus gewend om gesprekken te voeren met mensen. Bij de opleiding tot woningambassadeur leer je veel over de ‘hardware’ van het verduurzamen, terwijl je als energiecoach meer moet weten over hoe je het gedrag van mensen kunt veranderen. Die doelgroep heeft meestal nauwelijks budget voor investering. Daar gaat het meer om energie besparen.”

Als energiecoach is Pieter actief op Schouwen-Duiveland namens Energiek Zeeland en op Noord-Beveland vanuit een ander initiatief. “Inmiddels heb ik zo’n vijfenzeventig bezoeken afgelegd. Je stelt dan allerlei vragen: ‘Hoe lang sta je onder de douche, op welke

temperatuur was je, wat voor lampen heb je en hoe vaak zijn ze aan?’ Wij hebben dan allemaal tabelletjes om inzichtelijk te maken hoeveel je kunt besparen door gedrag te veranderen of apparaten te vervangen. Bijvoorbeeld een oude koel-vriescombinatie, die je de hele tijd hoort ronken. Dan reken ik voor: deze verbruikt 370 kWh en een nieuwe 150. Dan bespaar je zo’n negentig euro per jaar – als één kWh veertig cent kost. Ook zie je nog heel veel halogeenverlichting in huizen. Dan staat er een staande lamp met een bovenverlichting van 150 watt met dimmer. Als die 200 avonden per jaar zes uur per dag brandt, kost dat gemiddeld vijftig euro per jaar. Vervang je die door led, dan kost dat nog maar vijf euro.”

Kleine ingrepen, grote winst

Veel mensen voelen wel de tocht in huis, maar komen gewoon niet op het idee te

onderzoeken waar het vandaan komt en hoe ze dat kunnen oplossen. Pieter ziet vooral veel kieren onder de deuren en slecht sluitende bovenlichten. “Voor vijf euro zet je er een nieuw raamboompje of een betere sluiting op. En een tochtstrip kost ook niet veel geld. Maar het zorgt wel voor een enorme verbetering van het wooncomfort. Het mooie van dit project is, dat het klusteam alles in de woning komt aanbrengen of vervangen en dat het de mensen geen geld kost. Want het eerste wat ze vragen is hoeveel het ze gaat kosten.”

Pieter vindt het daarom heel belangrijk dat je als energiecoach niet oordeelt. “Ik geef alleen advies, maar hoeft hun energierekening niet te betalen. Die afweging moeten ze echt zelf maken. Overigens zit het probleem niet alleen bij huurhuizen. Vaak worden die door de woningbouwcorporatie al goed geïsoleerd – zeker bij Zeeuwend hebben ze het goed op orde. Schrijnend

zijn particulier verhuurde woningen of koopwoningen waar oude mensen leven van een piepklein pensioentje. Die vallen buiten alle regelingen. Laatst was ik bij een dame van 86, die net tien euro te veel inkomen had om in aanmerking te komen voor de energietoelage. Dan ben je echt de pineut.”

De bewoners op Schouwen-Duiveland kunnen na het advies van de energiecoach gratis gebruikmaken van het klusteam. Daarnaast zijn er nog tal van potjes waar bewoners een beroep op kunnen doen. Pieter: “De gemeente heeft de subsidiemogelijkheden fors uitgebreid en voor grotere investeringen kun je ook een beroep doen op de ISD-subsidie van het Rijk. Je kunt het beste kijken op www.verbeterjehuis.nl/energiesubsidiewijzer. Daar zie je alle mogelijkheden.”

Zegt het voort!

Een laatste punt dat Pieter aanstipt, is het bereiken van de doelgroep. “Op brieven

die we versturen, reageert maar tien tot twintig procent. De mensen schrikken als er post op de deurmat valt of maken brieven simpelweg niet open. Ook zijn ze soms achterdochtig. We horen dat hun kinderen adviseren: niet doen hoor, dat gaat je vast een hoop geld kosten! Die mensen zijn bezig met overleven – alles is te veel. Terwijl zij het juist zo hard nodig hebben en het voor hen enorm veel kan opleveren. Wat eigenlijk nog het beste werkt, is van mond tot mond. We hopen dus maar dat de bewoners die we al hebben geholpen, anderen enthousiasmeren om ook een afspraak met ons te maken.”

Meer weten over Energieteam Schouwen-Duiveland?

Zó bespaar je energie in een kerk

Zeeuwind is betrokken bij een bijzonder en nieuw project: het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Samen met de Zeeuwse Milieufederatie en het Zeeuws Klimaatfonds vormt Zeeuwind het Energieservicepunt Zeeland (ESP). Het ESP kreeg van de Provincie Zeeland het verzoek om aan de slag te gaan met het verduurzamen van kerken en andere gebedshuizen in Zeeland. Hoe dat in z'n werk gaat, vertelt Erik van Marrewijk.

Erik werkt in het dagelijks leven bij het onafhankelijke adviesbureau Stel..., dat is gespecialiseerd in de energietransitie. Hij wordt wel vaker door Zeeuwind ingeschakeld, ook voor Energiek Zeeland en nu dus voor dit project van het ESP. "Dit voorjaar heeft het ESP actief alle Zeeuwse kerken en gebedshuizen benaderd en ze uitgenodigd voor een bijeenkomst. Daar waren belangstellenden aanwezig van ruim veertig Zeeuwse kerken. We hebben aan de hand van een casus laten zien wat er allemaal mogelijk is qua verduurzamen en uitleg gegeven over de subsidiemogelijkheden. Ook kregen de kerken het aanbod voor een gratis energiescan en energieadvies. Daar maakten ze allemaal dankbaar gebruik van."

Anders dan een woning...

Een energiescan maken van een kerk duurt ongeveer een uur of drie. "Dat komt omdat we tegelijkertijd

een energielabelspronganalyse gaan maken. Daarmee stellen we het huidige energielabel vast en kunnen we na de verduurzamingsmaatregelen beoordelen welk label de kerk dan heeft. We moeten voor die analyse wel het hele gebouw inmeten, vandaar die extra tijd. Een energiescan bij een kerk verschilt op een aantal punten van een woning: vaak hebben kerken namelijk grote installaties en zijn het ook monumenten, waardoor er andere wetgeving en subsidies gelden. Bovendien hebben ze vaak een orgel. Dat zijn gevoelige instrumenten, dus daar moet je bij je warmteoplossing rekening mee houden."

Er zijn nog andere aspecten die kerkgebouwen tot een grotere uitdaging maken dan een woonhuis. Erik: "De ruimte is groot en hoog en het gebouw wordt onregelmatig gebruikt. Ook moet je vanwege het orgel het gebouw heel geleidelijk opwarmen. Eigenlijk zijn er altijd drie onderdelen waar je tijdens zo'n scan aandacht aan besteedt: de verwarming, de verlichting en 'de schil', dus de isolatie van muren, ramen, de vloer en het dak."

Graadje lager scheelt!

Erik vertelt dat hij tijdens zo'n scan al tal van *quick wins* ziet die tot energiebesparing kunnen leiden. "Neem nou de verwarming. Ons advies is de thermostaat laag te zetten als er niemand in het gebouw is: op zo'n tien graden. Controleer ook altijd of de tijdstellingen nog kloppen. Vaak staat een thermostaat geprogrammeerd om aan te gaan als het koor komt oefenen. Maar is dat nog wel dinsdagavond of was dit vijf jaar geleden zo en zijn de instellingen niet aangepast? Verder is de 'stooklijn' van belang: de watertemperatuur in de radiatoren moet afgesteld worden op de buitentemperatuur. Hoe warmer het buiten is, hoe minder warm water in de radiatoren nodig is. Pas als het kouder wordt of vriest, moet de ketel hoge temperaturen maken. Die weersafhankelijke regeling installeren kost slechts enkele honderden euro's en bespaart je al snel zo'n vijf procent op je gasverbruik."

De veelal enkelglasramen in een kerkgebouw, maken isoleren ook ingewikkeld – zeker als het gaat om glas-in-lood. "Dan kun je voor een praktische oplossing kiezen, bijvoorbeeld gordijnen ophangen. Die isoleren best goed en die schuif je gemakkelijk open als de kerk wordt gebruikt. Een ander punt is het ventilatiesysteem. Soms staat dat permanent aan, terwijl het alleen nodig is als er mensen zijn. Ik zag laatst een rekenvoorbeeld uit een oud

'Ons advies is de thermostaat laag te zetten als er niemand in het gebouw is'

gemeentekantoor: daar bleek het systeem ook altijd te werken, wat 70.000 kWh per jaar kostte – 15.000 euro! Het is dus de moeite waard om dit even te controleren."

Kies voor led en een tijdschakelaar

Een andere snelle besparing kan worden bereikt met de verlichting. "Ledlampen besparen 85 procent energie ten opzichte van halogeen en gaan 7,5 keer zo lang mee. Veel kerkgebouwen worden ook nog van de buitenkant beschenen. Dat zijn sterke spotlights met grote vermogens, die echt niet de hele nacht hoeven te branden. Daar kan een tijdschakelaar uitkomst bieden."

Tot slot nog de subsidieregelingen – wat is er mogelijk voor kerken en gebedshuizen? Erik: "Dat antwoord is voor de meeste maatregelen simpel: er is er maar één, de dumava-subsidie. Dat staat voor duurzaam maatschappelijk vastgoed. Je kunt die eens per jaar in een vaste periode – medio september – aanvragen en die subsidie dekt ongeveer dertig procent van de investeringen die je wilt doen. Je kunt tussen de 5.000 en 2,5 miljoen euro subsidie per keer aanvragen. Wij gaan dit najaar de scans uitvoeren en komen daarna met een advies. Al die objecten kunnen dan voor de subsidieronde van 2024 hun aanvraag indienen."

Meer weten?

Heb je vragen over het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed of wil je meer weten? Neem dan contact op met Zeeuwind via info@zeeuwind.nl. Helaas is het niet meer mogelijk een gratis energiescan aan te vragen.

Groen licht voor Windpark Ze-Bra

Nu de laatste bezwaren tegen Windpark Ze-Bra van tafel zijn, is de vergunning van het windpark onherroepelijk en kan de volgende stap worden gezet. Dat is goed nieuws, want zo kan straks naar verwachting rond de 200.000 MWh jaarlijks aan groene energie worden geproduceerd, goed voor ongeveer 75.000 huishoudens.

Windpark Ze-Bra is een initiatief van Eneco, Lindewind (van de agrariër Hopmans) en Zeeuwind. Op dit moment exploiteren zij in de regio opgeteld negentien windturbines. Deze worden vervangen door Windpark Ze-Bra met in totaal vijftien turbines: veertien in de Zeeuwse gemeente Reimerswaal en eentje in de Brabantse gemeente Woensdrecht. Vandaar de naam Ze-Bra. Rogier Polderman is als programmamanager namens Zeeuwind betrokken bij dit project en legt uit welk traject moet worden afgelegd voordat het park operationeel is.

Aanbestedingsprocedures starten

“Tot en met de zomer van 2024 zitten we in de voorbereidingsfase. Dat houdt in dat we de aanbestedingsprocedures doorlopen. Dat geldt zowel voor de windturbines als voor al het civiele en elektrische werk dat moet gebeuren. Denk daarbij aan het aanleggen van parkwegen, de kraanplatformen en de fundatie van de turbines. Wat dit project bijzonder maakt, is dat we zelf de hoofdkabel gaan aanleggen van het station naar het windpark. Normaal doet de netbeheerder dit, maar wij denken dat we dit zelf goedkoper kunnen doen. Dat is belangrijk om er een betaalbare businesscase van te maken.”

Het windpark moet immers ook gefinancierd worden. “De financiering gaan we eveneens aanbesteden, dus we gaan in gesprek met verschillende banken. Pas als dat allemaal rond is en er sprake is van een gezond project, kunnen we overgaan tot een investeringsbesluit. Dan is het feest! We gaan dan over naar de realisatiefase en is het wachten op de uitvoering van al het gecontracteerde werk. We hopen dat we begin 2026 operationeel zijn.”

Eén park, twee eigenaren

Rogier legt uit dat het straks één park lijkt, maar dat er twee eigenaren zijn. “Aan de ene kant heb je Eneco. Zij bouwen negen windturbines, want zij zijn voor zestig procent eigenaar. Zeeuwind vormt, samen

Het huidige Windpark Bath II. Deze turbines worden vervangen en het windpark wordt straks onderdeel van Windpark Ze-Bra.

‘Straks wordt hier groene energie geproduceerd voor zo’n 75.000 huishoudens’

met Lindewind, het nieuw op te richten Windpark Westerschelde, waar we beiden voor de helft eigenaar van zijn. Wij hebben straks de andere zes turbines in eigendom. We weten nu nog niet precies welk merk en type turbines er komen te staan. Maar wel dat we de ruimte in de vergunning, zoals maximum tiphoogte en rotordiameter, zo optimaal mogelijk willen benutten. De totale capaciteit van de vijftien turbines zal daardoor naar verwachting tussen de 60 en 75 MW liggen.”

Een van de voorwaarden om het windpark te kunnen realiseren, is een vogeldetectiesysteem. “Dat hebben we ook bij Windpark Kramer. Op een aantal turbines komen sensoren. Als die vogels detecteren van een bepaald formaat – denk aan zeearenden, wespindieven of lepelaars – dan vallen de turbines automatisch stil. Op die manier voorkomen we aanvaringen met beschermde vogels.”

Afscheid van Bath II

Voor Zeeuwind is het extra bijzonder dat windpark Ze-Bra wordt ontwikkeld, omdat dat het huidige Windpark Bath II vervangt. Windpark Bath II is de opvolger van windpark Bath I – het eerste

windpark dat Zeeuwind ooit heeft gerealiseerd. Dat ‘verdwijnt’ nu dus. Wat gaat er met de oude turbines gebeuren? Rogier: “We zorgen ervoor dat die een goede bestemming krijgen. Eigenlijk zijn er twee opties: ze worden verkocht aan handelaren van onderdelen of in hun geheel verkocht aan landen als Ierland, Roemenië of Italië. Daar zijn subsidies voor tweedehands turbines en kunnen ze zeker nog vijf tot tien jaar mee.”

Dan rest nog de vraag of de leden van Zeeuwind obligaties kunnen kopen in het windpark. “Ook daarover zijn afspraken gemaakt met de gemeente”, vertelt Rogier. “Maar de precieze details moeten we nog invullen. Zodra het investeringsbesluit is genomen, informeren we de leden hierover.”

**Ter plekke de situatie zien?
Bekijk dan deze video:**

Rogier Polderman

Word jij onze nieuwe collega?

Als je bij Zeeuwind komt werken, maak je deel uit van een gedreven, professioneel en gezellig team. Maak hier vast kennis met je toekomstige collega's! Bekijk de vacatures op zeeuwind.nl/werkenbij of ontdek meer op deze video:

Teamuitje van dit jaar! We staan hier voor de gondel van een Enercon-16. Dit was de allereerste windturbine van deze fabrikant, gebouwd vanaf 1984. Deze stamt dus uit de tijd dat Zeeuwind zelf begon.

"De verduurzaming gaat veel te langzaam. Lokale initiatieven kunnen een grotere beweging in gang zetten. Als Zeeuwind ondersteunen we dat."
Liesbeth Boogaard
project- en productiemanager

"We zijn een vrij kleine club met veel onderling vertrouwen en krijgen de vrijheid om zelf ons werk in te delen."
Jan-Kees de Meester
communicatieadviseur

"Het mooie aan mijn baan? De combinatie van strategie, tactiek en uitvoeren van de projecten. Dat doen we niet namens aandeelhouders, maar namens onze leden."
Rogier Polderman
programmamanager

"Je bent maatschappelijk bezig én hebt oog voor het verdienmodel. Een mooie combinatie. Bovendien draag je concreet je steentje bij aan het verbeteren van het klimaat."
Jochem Compiet
projectmanager

"Kolen, olie en gas, zijn in miljarden jaren ontstaan en in enkele generaties hebben we die voor een fors deel omgezet in CO₂. Het lukt maar niet die uitstoot te stoppen. Ik word er weleens moedeloos van. Maar we hebben geen keuze: we moeten doorgaan."
Niek Tramper
productiemanager

"Ik krijg energie van het oplossen van financiële en fiscale puzzels om projecten van de grond te krijgen en daarmee de duurzame leefbaarheid van Zeeland te waarborgen."
Matthijs Geldof
financieel controller

"We werken met een ploeg intrinsiek gemotiveerde medewerkers in een fascinerend speelveld. Hoe de energiehuishouding van de toekomst eruit ziet is nog onduidelijk – erover meedenken ervaar ik als een voorrecht."
Teus Baars
directeur/bestuurder

"Iedereen praat over de energietransitie, wij zijn ermee bezig! Ook proberen we mensen meer grip te geven op hun energievoorziening."
Marjan Brandes
manager coöperatie

"We werken samen om concrete resultaten te bereiken. Tel daar de gezelligheid en de goede koffie bij op. Daarom ga ik met plezier naar mijn werk."
Bart Kuijpers
projectmanager

"De gedrevenheid van mijn collega's vind ik mooi om te zien. Iedereen heeft op zijn of haar werkgebied passie voor het vak."
Anita Verkoeijen
office manager

Meer inzicht door pilot Slim Laden

Hoe mooi zou het zijn als je de op je eigen huis opgewekte stroom zo optimaal mogelijk kunt gebruiken, zodat je zo duurzaam mogelijk kunt leven? Vanuit de leden van Zeeuwind kwam het verzoek om dat te onderzoeken. Er zijn immers steeds meer mensen die hun leven volledig geëlektrificeerd inrichten. Vanuit Zeeuwind coördineert Liesbeth Boogaard deze pilot en Huib de Ligt zit namens de leden in de stuurgroep. Samen vertellen ze over de stand van zaken.

Na de oproep om mee te doen aan de pilot Slim Laden, meldden zo'n veertig leden uit heel Zeeland zich aan. "Daarvan doen er ruim dertig mee aan de pilot", vertelt Liesbeth. "Bijzonder is, dat ons onderzoek heel universeel is: wat voor zonnepanelen je ook op je dak hebt liggen of wat voor type elektrische auto je ook rijdt – iedereen kan meedoen."

Samen met MyBit had Zeeuwind al een verbruiksmeter ontwikkeld, die wordt gekoppeld aan de slimme meter van de deelnemers. Voor deze pilot hebben Zeeuwind en MyBit uitgewerkt hoe ook de zonnepanelen en autolader gemeten kunnen worden en hoe al die meetdata kunnen worden verzameld in een database, om ze vervolgens te analyseren.

Drie meetpunten

Bij Huib is het installeren van de meters inmiddels gebeurd. "Behalve de verbruiksmeter, installeert de elektricien ook een meetklem – een Shelly-meter – bij de kabel van je zonnepanelen en bij die van je auto-oplader. Bij ons was hij in anderhalf uur klaar, maar hij loopt bij iedere deelnemer weer tegen een andere situatie aan. Sommige

woningen zullen bijvoorbeeld meerdere omvormers hebben. Wij hoeven als deelnemers nu verder niets meer te doen: alle data worden automatisch via de meters naar de database gestuurd."

Energiehuishouding optimaliseren

Liesbeth vervolgt: "Straks krijg ik drie datastromen per deelnemer binnen: wat iemand thuis verbruikt, hoeveel de auto verbruikt en hoeveel elektriciteit er wordt opwekt. Die data ga ik analyseren om inzichtelijk te krijgen hoe iemands energiehuishouding is en hoe die geoptimaliseerd kan worden. Het doel is dat elk huishouden zoveel mogelijk zijn zelf opgewekte stroom verbruikt en zo min mogelijk het net belast – dat is het meest duurzaam. Verder kun je de data gebruiken om financieel te optimaliseren: dat je bijvoorbeeld in de winter alleen je auto oplaadt als de prijs laag is omdat er veel groene windenergie beschikbaar is."

Huib vult aan: "Daarbij worden patronen zichtbaar, waardoor een aantal categorieën verbruikers in beeld komt. Bij mensen waar de auto overdag veel voor de deur staat, is het bijvoorbeeld makkelijker om vaker te laden als er zonne-energie beschikbaar is. Maak je veel kilometers en is je auto dus minder vaak 'thuis', dan is het interessanter om te laden als er veel aanbod is van duurzame stroom op het net. Een dynamisch energiecontract zou dan aantrekkelijk kunnen zijn. Het gaat om maatwerk."

Compleet energieneutraal?

Huib verwacht veel van de stap naar bidirectioneel laden. "We zien nu een ontwikkeling naar steeds meer all-electric voertuigen en woningen – bovendien hebben veel van die woningen zonnepanelen. Dat maakt het nog interessanter om de auto zo veel mogelijk te laden met zonne-energie, die vervolgens in de avond en nacht teruggeleverd kan worden aan de woning. Fabrikanten van elektrische auto's en laadpunten zouden wel wat voortvarender kunnen omgaan met het beschikbaar maken van deze mogelijkheid. Compleet energieneutraal is een omstreden begrip en moet volgens mij geen doel op zich zijn. Elk kilowattuur dat we in eigen beheer opwekken en benutten, is gunstig voor ons allemaal."

'Elk kilowattuur dat we in eigen beheer opwekken en benutten, is gunstig voor ons allemaal'

A man with glasses and a patterned shirt is sitting on a roof covered with solar panels. He is smiling and looking towards the camera. The background shows a brick house with windows.

'We bestelden gewoon een pallet vol zonnepanelen in China'

'We wekken zoveel energie op, dat we energieneutraal wonen en zelfs nog terugleveren aan het net'

Al bij de aanbouw van zijn woning, in 1989, was Bart-Jan Leijnse volop bezig om het huis extra duurzaam te maken. Inmiddels ligt een nieuwe set zonnepanelen op zijn dak en is hij overgestapt op een warmtepomp. En Bart-Jan broedt alweer op nieuwe plannen. "Ik zie het maar een beetje als een hobby – dat kost ook geld."

Bart-Jan en zijn vrouw wonen in de wijk Rosenberg in Vlissingen. Het is een twee-onder-één-kapwoning en zij zijn de eerste bewoners. "Toen de woning werd gebouwd, was het nog de gewoonte om alleen beneden dubbelglas te plaatsen en op de bovenverdieping enkel. Daarom heb ik toen meteen geïnvesteerd in dubbelglas. Ook hebben we het huis extra laten isoleren en meteen de vloer en het dak van de garage meegenomen. Omdat ik bouwkundige ben en zelf ook werk in het onderhoud van woningen, weet ik: een goede schil is heel belangrijk. Dan kan er minder makkelijk warmte in én uit."

Zonnepanelen en zonneboiler

Een jaar of vijftien later was de cv-ketel aan vervanging toe. "We hebben toen gekozen voor een cv-ketel in combinatie met een zonneboiler. Dat scheelde meteen enorm in ons verbruik: je warme water tap je immers uit de boiler, waarin het wordt verwarmd door de zon via de zonnecollectoren." De drang tot verduurzamen bleef en zonnepanelen werden Bart-Jans volgende stap. "Die waren in die tijd nog erg kostbaar, dus

samen met een vriend heb ik toen een pallet vol panelen aangekocht in China. Het grappige was: het transport van de haven van Rotterdam naar Middelburg was duurder dan de reis van China naar Rotterdam. Die zeventien panelen heb ik daarna zelf op het dak gelegd en geïnstalleerd."

Ondertussen bleef Bart-Jan aan zijn woning klussen: zowel boven als beneden legde hij vloerverwarming aan. "Ik vind het mooier dan radiatoren en ik deed het ook met het oog op een toekomstige warmtepomp. Verder ben ik gaan experimenteren met het op lage temperatuur stoken van de cv-ketel. De watertemperatuur zette ik op maximaal 28 graden en toch werd het huis goed warm. Ik wist dus dat de isolatie van de woning afdoende was. Vorig jaar hebben we daarom de stap gezet om een warmtepomp aan te schaffen. Het leek me toen een goed idee om de oude zonnepanelen te vervangen door modernere exemplaren. Dan heb je toch meer rendement. De oude heb ik niet weggedaan, hoor: die liggen op het dak van een vriend, want ze doen het nog prima."

Slim installeren

Bart-Jan heeft ervoor gekozen de binneneenheid van de warmtepomp in de garage te zetten. "Dichtbij de meterkast, die ik vooraf al had aangepast. De buitenenheid staat op het platte dak. Ik heb hem slim geïnstalleerd: hij is gericht op de achtertuin. De achterburen wonen ver weg, dus die hebben er geen last van. Bovendien staat hij niet alleen op bigfoots, maar ook nog op verende blokjes. Daardoor ontstaat er geen trilling. Daar komt bij dat ik de warmtepomp niet in de zomer gebruik om het huis te koelen, maar alleen in de winter om het huis te verwarmen. Dan zit niemand in de tuin en staan er minder ramen open. Mijn burens hebben dan ook nergens last van."

Nu het huis van het gas af is, moet de keuken wel worden aangepast. "We

kookten al op inductie, maar we hadden nog zo'n grote wokbrander op gas. Daarom hebben we gekozen voor een nieuwe kookplaat. We wekken zoveel energie op, dat we energieneutraal wonen en zelfs nog terugleveren aan het net." De plannen rond het aanpassen van de salderingsregeling houdt Bart-Jan dan ook kritisch in de gaten. "Eigenlijk wil ik nog twee panelen op het oosten leggen, als aanvulling op de panelen die nu zuid en west gesitueerd zijn. Dan vangen we vanuit drie windrichtingen zon. Ik ben me nu aan het verdiepen in het zelf opslaan van elektriciteit in batterijen."

Batterijen of elektrische auto?

Zijn oog is nu gevallen op een bedrijf waar je één unit met vijf kWh-capaciteit kunt kopen voor 3.500 euro. "Dat is inclusief een omvormer. Daar kun je dan losse batterijen op aansluiten. Ik heb uitgerekend dat ik zo'n veertig kWh nodig heb om zonder inkoop van elektriciteit de winter door te komen. Dan ben je echt off-grid. Een elektrische auto aanschaffen zou ook nog een optie kunnen zijn. Die kun je eveneens gebruiken als batterij. Maar we rijden maar zo weinig – dat is dan ook een enorme investering. Al met al gaat het om een hoop geld, dus ik ga dit pas serieus overwegen als de salderingsregeling wegvalt. Maar ik denk maar zo: het is een beetje mijn hobby en elke hobby kost geld."

In een vorige editie stond het inspirerende verhaal van een Zeeuwindlid over zijn betonvloer als warmtebuffer. In dit nummer vertelt Bart-Jan over het verduurzamen van zijn woning. Ben jij ook duurzaam bezig of heb je een innovatieve oplossing bedacht? Laat het ons weten! Wellicht sta jij dan de volgende keer in dit magazine. Mail naar info@zeeuwind.nl.

Energiecoöperatie 4411 van start!

Ze leerden elkaar een aantal jaar geleden kennen bij een bijeenkomst van de gemeente Reimerswaal over de Groene Kamers. Daarop vormden ze een groepje dat zich ging buigen over duurzame energie. Inmiddels staan ze aan de wieg van Energiecoöperatie 4411. Maak kennis met twee van de initiatiefnemers: Cor van Dijk en Huib van den Durpel.

Een energiecoöperatie oprichten is een enorme klus, maar dat vinden beide heren juist een mooie uitdaging. "Ik ben wel wat gewend", begint Cor, ik was voor mijn pensioen projectleider stedelijke ontwikkeling." Huib vult aan: "In mijn werkzame leven was ik senior manager global procurement in de chemische industrie en reisde ik de hele wereld over om servicecontracten te consolideren."

Drijfveren en doelen

In december 2022 zijn ze met een groep van in totaal acht enthousiastelingen gesprekken aangegaan met

Zeeuwind en energiecoöperatie Koudekerke. "We hebben gesproken over wat ons drijft, wat ons doel is en hoe we onze plannen zouden kunnen realiseren. Het was mooi om de betrokkenheid van Marjan Brandes en Rogier Polderman van Zeeuwind en John van Wallenburg van Koudekerke te zien. In de oprichtingsperiode schoof Marjan zelfs bij de meeste vergaderingen aan. Bij Zeeuwind is er natuurlijk enorm veel kennis aanwezig en zij konden dus goed beoordelen of onze plannen haalbaar zijn. Van hun expertise hebben we dankbaar gebruikgemaakt."

Ondertussen was het natuurlijk heel belangrijk om te onderzoeken of er voldoende draagvlak is in Rilland en Bath voor de plannen. "Toen we wisten dat het een energiecoöperatie zou worden voor alle bewoners en bedrijven in postcodegebied 4411, hebben we op 26 juni een informatieavond georganiseerd. We hoopten op zo'n veertig belangstellenden, maar er waren ruim honderd mensen naar het dorps huis gekomen. Je snapt, we waren superenthousiast! We kregen ook heel positieve reacties – dat gaf moed om door te gaan."

Grondig voorbereiden

Er moest natuurlijk tal van praktische zaken geregeld worden. "Om het serieus aan te pakken zijn er statuten en huishoudelijke reglementen nodig. De statuten moeten zelfs officieel passeren bij de notaris. Verder is er wat geld in onze kas nodig, dus vragen we inwoners van het postcodegebied 4411 om lid te worden van de coöperatie. Ook voeren we gesprekken met onder andere de Rabobank, die mogelijk een bijdrage kan leveren vanuit hun Coöperatiefonds. En we zijn op bezoek geweest bij Zeeuwind in Vlissingen, om kennis te maken met het team. Want we blijven graag met Zeeuwind optrekken. We hebben afgesproken dat we toekomstige projecten samen opstarten."

Op 26 september was het moment daar: de oprichtingsvergadering van Energiecoöperatie 4411. "Daar hebben we onze plannen uit de doeken gedaan en ook onze toekomstdroom ontvouwd. Ons eerste doel is om net zo veel duurzame energie te gaan produceren als er in Rilland en Bath wordt gebruikt. En wie weet, op de lange termijn, ook echt de door ons opgewekte stroom voor een redelijke

prijs te gaan leveren aan onze leden. Verder hebben we een aantal projecten toegelicht waarmee we energie kunnen gaan opwekken."

Ambitieuze plannen genoeg

Natuurlijk zijn er nog veel onzekere factoren en dit soort projecten hebben tijd nodig. Maar plannen zijn er genoeg! "De eerste drie plannen die we met Zeeuwind gaan onderzoeken, betreffen het plaatsen van enkele windmolens bij het zaadverdelingsbedrijf Limagrain, een kleinschalig zonnepark nabij Bath en zonnepanelen op water in de Surfput bij de Kreekkraksluizen. Vooral het eerste project is bijzonder, omdat de stroom direct aan de eindgebruiker geleverd gaat worden, achter de meter. Dat is gunstig voor het toch al overbelaste net."

Cor en Huib hebben er bijna een dagtaak aan. "Maar dat doen we graag. We realiseren ons dat hier heel wat bij komt kijken. Maar hoe mooi is het, dat je al je creativiteit mag inzetten om dingen mogelijk te maken? Vooral ook omdat de winst uit de projecten wordt geïnvesteerd in het duurzaam en toekomstbestendig maken van Rilland, Bath en omgeving."

Hoe kan Zeeuwind helpen?

Heb jij met je buurt of zelfs het hele dorp ook duurzame plannen – net als Cor en Huib? Dan is Zeeuwind altijd bereid mee te denken en jullie verder te helpen. De waardevolste ideeën komen namelijk van onderaf en worden gerealiseerd dicht bij de mensen thuis. Neem hiervoor contact op met Zeeuwind via info@zeeuwind.nl.

Hoe krijg je de mensen méeé?

Burgerparticipatie – iedereen heeft er de mond van vol. Maar hoe maak je mensen nou écht warm voor de energietransitie? En hoe zorg je dat 'inspraak' geen lege huls is? Charlie Kock heeft vanuit diverse rollen jarenlang ervaring opgedaan met burgerparticipatie en bracht er advies over uit aan Zeeuwind. In ons magazine vertelt hij er meer over. "Het is investeren in de lange termijn."

Charlie blikt eerst even terug op de laatste decennia van de vorige eeuw. "Toen was communicatie vaak eenrichtingsverkeer, waarbij het zenden van informatie centraal stond. Wilde je iets bereiken, dan deed je een concreet aanbod, verpakt in een mooie boodschap. Maar gaandeweg ontdekten we dat die boodschap vaak helemaal niet aankwam. Mensen worden namelijk overvoerd met informatie. Ter vergelijking: veertig jaar geleden kregen mensen vijfhonderd prikkels per dag, nu gemiddeld vijfduizend!"

Emotionele keuzes

Om nog een andere reden werkt het helemaal niet om mensen te bestoken met argumenten, weet Charlie. "Alle beslissingen worden in het oerbrein genomen en zijn daardoor emotionele keuzes. De beslissing wordt dan achteraf gerationaliseerd. Er is daarom een andere aanpak nodig om mensen te bereiken. Wat in deze 'snelle tijd' veel beter werkt, is een persoonlijke benadering. Dit wordt wel *permission marketing* genoemd, waarbij het de bedoeling is om een relatie op te bouwen die bestaat uit nemen en geven."

Als je dit concreet wilt vertalen naar Zeeuwind, wat betekent dat dan? Stel, je neemt een wijk waar je een warmtenet wilt realiseren. Hoe bereik je de mensen dan? Charlie: "Je moet met de bewoners een zogenoemde klantreis maken. Ga het gesprek aan, het liefst één op één: wat hebben jullie nodig, welke oplossing werkt voor jullie en hoe kunnen we daarbij helpen? Daarbij is het heel belangrijk dat je een goed beeld hebt van je doelgroep – dan kun je daar op inspelen. Loop dus vooraf door de wijk en maak eens een praatje: wat leeft er, wat voor sfeer hangt er? Daar stem je dan je communicatie en je *tone of voice* op af."

Een band opbouwen

Aandacht maakt alles mooier en dat geldt ook voor burgerparticipatie. "Bouw een band met de bewoners op en deel de informatie die je wilt overbrengen stukje bij beetje. Maak ze in kleine stappen klaar voor de verduurzaming die je wilt bereiken en maak mensen bewust van de noodzaak om dingen anders te doen. En van de financiële voordelen. Niet meer afhankelijk van een gasleverancier en helemaal zelfvoorzienend zijn – hoe mooi is dat? Biedt daarnaast mensen aan om ze te helpen. Ze zien door de bomen het bos niet meer – zoveel aanbieders, zoveel keuze – dus help met het aanvragen of beoordelen van offertes en bij het kiezen van de beste optie. Juist een coöperatie als Zeeuwind kan dat doen. Zeeuwind wordt als een betrouwbare partij gezien, zonder winstoogmerk."

Dan de financiën. Hoe groot is de kans dat mensen niet meedoen omdat ze simpelweg denken: ik heb hier toch geen geld voor? "Ik probeer nu even hardop te denken", vervolgt Charlie. "Maar hoe mooi zou het zijn als mensen niet in één keer zo'n investering hoeven te doen, maar als het ware het product leasen van Zeeuwind? In ieder geval is het zo: hoe laagdrempeliger je het maakt, hoe groter de kans dat veel mensen meedoen. Het einddoel is natuurlijk het versnellen van de energietransitie. Voor een serieuze coöperatie als Zeeuwind, met zoveel leden en een professionele organisatie op de achtergrond, ligt hier een enorme kans."

De techniek achter... PVT-panelen

Het lijkt soms of er gewone zonnepanelen op een dak liggen. Maar het kunnen ook PVT-panelen zijn. Wat zijn dat voor type panelen en hoe werken ze? Jacob van Berkel legt het uit. Hij is lector aan de HZ University of Applied Sciences bij de onderzoeksgroep Delta Power en daarnaast heeft hij een eigen onderneming: Entry Technology.

Waar staat PVT voor?

"PV betekent Photo Voltaïsch en de T staat voor Thermisch. PV-panelen zetten zonnestralen om in elektriciteit, terwijl het thermische paneel een warmtecollector is."

Waarin verschillen PVT-panelen van zonnepanelen?

"De meeste PVT-panelen bestaan uit twee delen. Bovenop ligt een paneel dat elektriciteit opwekt uit zonlicht. Daaronder ligt een tweede paneel, dat het resterende deel van de zonne-energie – en ook energie uit de buitenlucht – benut voor warmtelevering. Er zijn twee voordelen aan PVT-panelen: enerzijds kun je op hetzelfde oppervlak twee systemen gebruiken, waardoor je veel oppervlakterendement hebt. Daarnaast zit er veelal geen ventilator in het PVT-systeem, zodat het geen geluid produceert en stiller is."

Waar kun je deze panelen leggen?

"Bij voorkeur op een dak met ligging op het zuiden, maar west of oost kan ook. Afhankelijk van de woninggrootte heb je

wel minimaal zo'n tien vierkante meter aan panelen nodig."

Waar sluit je de panelen op aan?

"De zonnestroom kan in de woning onder andere voor de warmtepomp worden gebruikt, worden opgeslagen of teruggeleverd aan het elektriciteitsnet. De PVT-warmte wordt gebruikt als bronwarmte voor een warmtepomp die de temperatuur 'oppompt' naar een niveau dat we kunnen gebruiken voor cv en warmwater. Soms kan een PVT-systeem voor koeling in de zomer ook omgekeerd werken, en warmte uit de woning via het PVT-paneel naar buiten afvoeren."

Hoe werkt het dan in de winter?

"Ook als het koud is, onttrekt de warmtepomp de bronwarmte aan de thermische collector en transformeert die naar bruikbare warmte. Als het (soms) echt heel koud wordt, dan springt een elektrisch element bij. Het overschot aan elektriciteit dat je in de zomer opwekt en teruglevert, kun je in de winter gebruiken."

Waar moet je verder op letten?

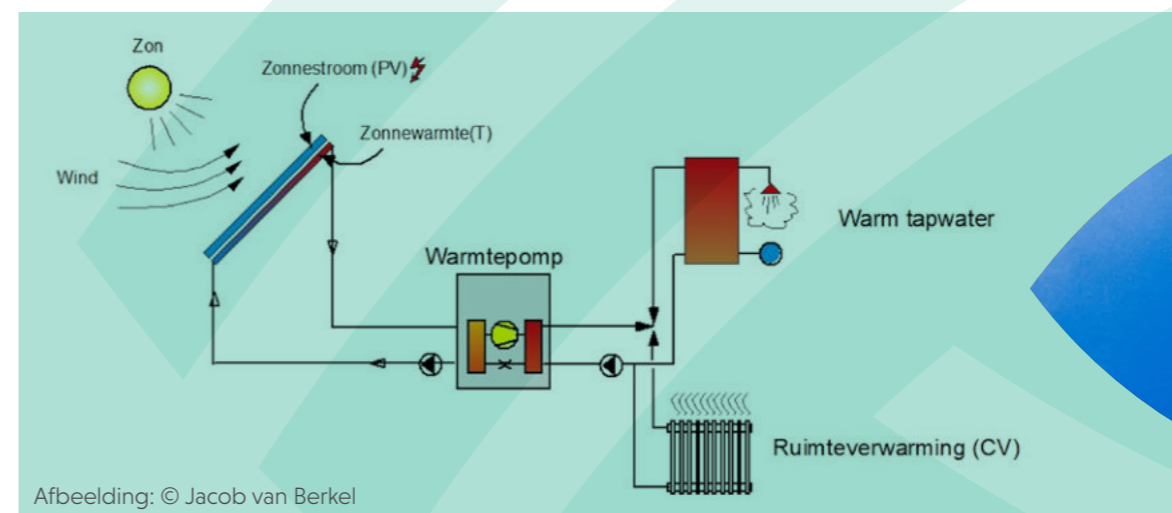
"Naast voldoende dakoppervlak is je woning bij voorkeur voorzien van vloerverwarming. Op die manier heb je een lagere cv-temperatuur en een hoger rendement van de warmtepomp en het PVT-systeem. Verder moet er in je huis voldoende ruimte zijn voor het opstellen van de warmtepomp."

Wat zijn de kosten?

"Op dit moment is het nog duurder dan een cv-ketel. Maar je ziet wel duidelijk dat de afgelopen jaren de prijzen zijn gedaald. Dat komt omdat het fabricageproces is opgeschaald en meer is geautomatiseerd. Bovendien zijn er steeds meer aanbieders – die concurrentie zorgt voor lagere prijzen."

Zijn ze populair?

"PVT-systemen worden steeds vaker toegepast. In 2019 vormden Nederland, Frankrijk en Spanje de top drie als het gaat om nieuw geïnstalleerde PVT-systemen. In 2020 kwamen daar China, Ghana en Duitsland als belangrijke afzetmarkten bij. Daarbij blijkt dat Nederland internationaal aan kop ging met het toevoegen van zo'n 25.000 vierkante meter aan PVT-panelen in 2020. Sindsdien is PVT verder gegroeid, ook voor grote woongebouwen. In 2022 is in Europa een PVT-oppervlak van bijna 1 miljoen m² geplaatst."

Afbeelding: © Jacob van Berkel

Chris Jan Kempe

'Zeeuwind inspireert me om verder te verduurzamen'

Wat drijft onze leden om lid te worden van Zeeuwind? En hoe geven ze zelf vorm aan verduurzaming en de energietransitie? In dit magazine het woord aan Chris Jan Kempe (58), die met zijn vrouw en zoon in Vlissingen woont.

"Een jaar of vijf geleden kwam ik via mijn werk in contact met Zeeuwind. Ik ben manager kwaliteit, arbo en milieu bij aannemingsbedrijf Fraanje. Via Zeeuwind zijn er bij ons bedrijf indertijd 264 zonnepanelen op het dak gelegd. Dat Zeeuwind een coöperatie was, sprak mij erg aan – daarom ben ik toen lid geworden. Op mijn werk dacht ik mee over het verduurzamen van ons bedrijf en dat inspireerde me om er thuis ook mee aan de slag te gaan. We wonen in een tussenwoning uit de jaren zeventig; heel slecht geïsoleerd. Dus zijn we begonnen met het isoleren van de gevels en de kruipruimte.

Dat smaakte naar meer. We hebben ervoor gekozen om tien zonnepanelen aan de achterkant op het dak te leggen en vorige zomer zijn er nog twee bijgeplaatst op de schuur. We hebben nu zo'n 300 kWh per jaar over, dus wellicht kunnen we daarmee water in een boiler voorverwarmen. Of onze woning geschikt is voor een warmtepomp, betwijfel ik. Maar wellicht kunnen we het verwarmen van het huis anders inrichten, bijvoorbeeld door de badkamer elektrisch of met infrarood te gaan verwarmen. Dat ben ik nu aan het onderzoeken. Ik merk dat het een sport wordt: hoe kun je ervoor zorgen dat je meter zo traag mogelijk draait?

Ook bij Fraanje blijven we stappen zetten met verduurzaming en ik vind het erg boeiend om daarover mee te denken. De panelen die via Zeeuwind zijn geplaatst, leveren ongeveer vijftienvijf procent van

het energieverbruik. De werkplaats heeft veel stroom nodig, bijvoorbeeld voor het maken van houten kozijnen en dakkapellen. Ook hebben we diverse elektrische personenwagens, waarvoor op de parkeerplaats laadpalen staan. Op dit moment wordt een nieuw kantoor bijgebouwd, waarop nog eens driehonderd zonnepanelen worden neergelegd. Verder zijn we aan het onderzoeken of we in de toekomst kunnen overstappen op elektrische bedrijfswagens. Maar daar is nog geen panklare oplossing voor.

Inmiddels ben ik een aantal keer bij algemene ledenvergaderingen van Zeeuwind geweest. Ik word steeds verrast door de mooie initiatieven van de coöperatie. Ze hebben echt een voortrekkersrol in de energietransitie – dat wist ik helemaal niet. Ook ontdek ik dat het allemaal een heel complexe materie is. Het is daarom belangrijk dat Zeeuwind zo'n professionele organisatie is. Inmiddels heb ik ook zelf geld ingelegd en ik heb mijn dochter enthousiast gemaakt. Zij is nu ook lid geworden van Zeeuwind en heeft onlangs de eerste zonnepanelen op haar huis gelegd. Waar ik me wel een beetje zorgen om maak, zijn de kosten van de energietransitie voor de jongere generaties. Het wordt nog een hele uitdaging om het betaalbaar te houden...

Het lidmaatschap inspireert me om dingen uit te proberen. Zo was er aandacht voor zo'n ecostoof om duurzamer te koken. Dat zijn we eerst op de camping gaan uitproberen, met een zelfgemaakte zak. Inmiddels doen we het thuis soms ook. Verder ga ik extra water opvangen in een tweede regenton. Zo kan ik in de toekomst mijn auto of de fietsen met regenwater wassen. Dat is duurzamer en het bevat minder kalk – nog praktisch ook. Zo proberen we elke keer weer een stapje te zetten."

Kort nieuws uit onze coöperatie

Nieuw in het team: Jan-Kees de Meester

"Sinds november vorig jaar werk ik bij Zeeuwind als communicatieadviseur. Al zo lang ik me herinner, ben ik ervan overtuigd dat we duurzamer kunnen en moeten leven. De missie van Zeeuwind: samen werken aan het versnellen van de energietransitie in Zeeland, klonk mij dus als muziek in de oren. Voor mij was die insteek zelfs dé reden om de organisatie – eerst als lid en later als medewerker – beter te willen leren kennen. Decennia heb ik buiten deze provincie gewerkt. Maar als geboren en getogen Zeeuw was het een lang gekoesterde wens om eindelijk eens in en voor Zeeland aan de slag te gaan.

Als communicatieadviseur is het belangrijk dat je zo goed mogelijk aanvoelt waar de communicatieve uitdagingen voor een organisatie liggen. Dat je op dat vlak de kansen benut en de risico's beperkt. Om je kennis bij te slijpen, moet je regelmatig de deskundigheid van je collega's raadplegen. En om het verhaal van Zeeuwind uiteindelijk zo goed mogelijk over te brengen, verplaats je je weer in de ontvanger van de boodschap, bijvoorbeeld een coöperatielid, een toekomstig medewerker of een andere belanghebbende. Ik werk dus met veel verschillende mensen... wat is er leuker dan dat?"

Algemene Ledenvergadering

Noteer het alvast in je agenda: op woensdag 6 december 2023 vindt onze Algemene Ledenvergadering weer plaats. Ditmaal in De Goederenloods aan de Albert Plesmanweg 23 in Goes.

Programma

17:30 - 18:30 uur samen eten
18:30 - 19:30 uur algemene ledenvergadering
20:00 - 21:00 uur spreker: Nsongo Mfumu van Sympower

Nsongo Mfumu schreef voor Zeeuwind een energiestrategie over de dynamiek in de energiemarkt. Daar komt hij tijdens onze ALV een presentatie over geven. Hoe ontwikkelt de energietransitie zich en wat betekent dat voor Zeeuwind? Een verhaal over kansen, uitdagingen en het toekomstige verdienmodel van hernieuwbare energie.

Binnenkort ontvang je een uitnodiging voor de ALV. Daarin staat een link waarmee je je kunt aanmelden. De agenda en alle bijbehorende stukken zijn op onze website te downloaden. Heb je geen e-mail? Dan ontvang je alles per post. De ledenvergadering is ook digitaal te volgen, mocht je er niet bij kunnen zijn.

Twee medewerkers uit dienst

Onlangs hebben twee medewerkers van Zeeuwind het team verlaten: Mattijs Mertens is gestopt als project- en productiemanager en als projectleider aan de slag gegaan bij Marine Systems. Joyce Gyselinck is als communicatieadviseur overgestapt naar TenneT. Dank voor jullie inzet voor Zeeuwind!

Ook in
Veere werken
we aan
verduurzaming

zeeuwind

Colofon

Uitgave:

Coöperatie Zeeuwind | December 2023

Fotografie: Evert van Moort, Jan-Kees de Meester,
Zeeuwind en Shutterstock

Copy: MarjolijnBvL Tekstschrijver, Jan-Kees de
Meester, Nilsson Agency

Ontwerp en realisatie: Nilsson Agency

Postadres: Postbus 5054, 4380 KB Vlissingen
Bezoekadres: Edisonweg 53G, 4382 NV Vlissingen

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

